

*Н. В. ЛИХОШВЕД, студентка I курсу
(Житомирський інститут МАУП)*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Наукові праці МАУП, 2003, вип. 12, с. 62

Робиться спроба аналізу психологічних особливостей розвитку особистості в юнацькому віці.

У процесі індивідуального розвитку кожна людина проходить певні вікові етапи. Спочатку — дитинство, під час якого пізнається світ, здобувається перший соціальний досвід. Потім — підлітковий вік, що супроводжується значними як фізичними, так і психічними змінами. Наступним кроком до дорослого життя стає новий віковий етап — юність. Цей період життя молодого людини пов'язаний з найпершими власними серйозними рішеннями, з вибором майбутньої професії, соціальним та особистісним самовизначенням (Л. І. Божович, Л. С. Славина).

У міжособистісних стосунках юнаки часто прагнуть звільнитися від контролю та надмірної опіки з боку батьків і вчителів. Але, прагнучи до самостійності і певної незалежності, вони все ж таки мають потребу у життєвому досвіді і допомозі старших. Юнак чітко вміє розмежовувати, з ким із батьків йому потрібно вирішувати те чи інше питання. З батьком часто уточнюються певні плани на майбутнє, способи досягнення цілей й устремлень, досить часто — матеріальні питання. Діапазон обговорюваних проблем з матір'ю значно більший: крім планів на майбутнє, він включає стосунки з однолітками, особливості життя в родині, сумні історії нещасливого кохання тощо. Важливими є міжособистісні стосунки юнаків з ровесниками та людьми набагато старшого віку, чия думка для них є авторитетною. Досить часто у спілкуванні з дорослими юнаки не повністю розкриваються, не можуть їм довіритись цілком; їхні думки фільтруються, а обговорювані теми переверяються на однолітках.

У юнацькому віці з'являється кохання, точніше потреба в ньому. Посилюється бажання в ін-

дивідуальній інтимній дружбі, інтерес та цікавість до людини іншої статі. Юнацьке бажання інтимності дуже сильне, тому що воно є принципово ненасичуваним [4]. На етапі ранньої юності (16–18 років) старшокласники ще можуть задовольнитися товариством друзів своєї статі, але потім одностатевої дружби стає недостатньо. Виникають серйозні захоплення, закоханість.

В. І. Кузнецов і В. І. Лебедев вважають необхідними взаємодію і спілкування юнаків з іншими людьми та однолітками заради відкриття своєї власної специфічної активності. В юнацькому віці у людини виникає гостре переживання самотності і водночас прагнення до товариства, де її цінували б, де вона була б незамінною. Надзвичайно важливою є потреба не лише входити до компанії, а й бути нею прийнятою. Коли ж прийняття до групи відбувається, то потреба самовизначитися, розкрити свої думки і переживання домінує над інтересами до почуттів та переживань іншого. Це зумовлює ексцентричність юнацького спілкування, може спричинити напруженість у взаєминах.

Література

1. Божович Л. И. Избранные психологические труды / Под ред. Д. И. Фельдштейна. — М.: Междунар. пед. акад., 1995.
2. Кон И. С. Психология ранней юности. — М.: Просвещение, 1989.
3. Кон И. С. Психология старшеклассника. — М.: Просвещение, 1980.
4. Формирование личности старшеклассника / Под ред. И. В. Дубровиной. — М.: Педагогика, 1989.